

СТАНОВИЩЕ

от Станимир Иванов Кабаиванов – проф. д-р, Факултет по икономически и социални науки, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор ”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: *Николай Лазаров Лазаров*

Тема: *Иновации в банкирането и приложението им в България - перспективи и тенденции*

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 89 от 05.04.2022 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д. ю. н. Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Иновации в банкирането и приложението им в България - перспективи и тенденции“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Николай Лазаров Лазаров – докторант на самостоятелна подготовка във ВУЗФ, с научен ръководител проф. д-р Даниела Бобева.

Предадените от Николай Лазаров материали включват документи по представен опис: *дисертационен труд; автореферат (на български и английски език); справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ в професионално направление 3.8 „Икономика“; автобиография и научен профил на докторанта; електронни копия от публикациите на докторанта; служебни бележки и доказателства удостоверяващи публикуваните материали.*

Докторантът е приложил три публикации в списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

Предложените публикации са свързани с темата на дисертационното изследване и се приемат за рецензиране. Представените от кандидата документи и справки съответстват на законовите изисквания и вътрешните правила на ВУЗФ.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Николай Лазаров завършва през 2004 г. магистърска програма в Бургаския университет „Проф. д-р Асен Златаров“. Една година след това, участва в лятно училище посвещено на модерното банкиране, организирано от фондация „Атанас Буров“. През 2010 г. се дипломира успешно в EMBA програмата на Cotrugli Business School – Загреб.

Докторантът притежава сериозен професионален опит в банковата сфера и продажбите. Заеманите от него експертни и ръководни позиции му дават възможност да проследява и използва последните постижения в тези области. Едновременно с това, те са предпоставка за внедряване на резултатите от научните му изследвания в практиката.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд е с общ обем от 245 стр., от които 201 стр. основен текст. Изложението е организирано в увод, три глави, изводи и заключения. Текстът на дисертацията съдържа 62 фигури и 9 таблици.

В уводната част на изследването коректно са определени неговите обект, предмет и цели, за постигането на които са систематизирани пет основни задачи. Формулирани са две основни хипотези.

Смислово и съдържателно, частите на изследването са добре конструирани, като систематично и целенасочено решават поставените задачи. Избраните за емпиричното изследване икономически индикатори и елементи на иконометричния модел са аргументирани, като коректно са посочени източниците на данни и необходимите предварителни изчисления/обработка. Забелязват се малки неточности при форматирането и номерирането на отделни изрази и формули, които обаче не нарушават логиката на изложението.

Изводите от изследването са представени изчерпателно, като са систематизирани по отделни глави. Те подкрепят основните хипотези, определени в уводната част на дисертационния труд.

Посочени са 334 източника, основно на английски и български език. Използваните литературни източници са съвременни и показват доброто познаване от страна на автора на изследванията в областта на дисертационния труд.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Изследването разглежда актуални и важни за практиката и финансовата теория проблеми. Направеното проучване има ясно изразена практико-приложна насоченост и позволява

на търговските банки, активни в банкирането на дребно, да вземат конкретни решения и да подобрят ефективността на своята работа.

Особено внимание заслужават разработените модели за оценка на факторите, които влияят върху жилищните и потребителски кредити, както и за връзката между дистрибуционните канали в банкирането на дребно и постигнатите финансови резултати.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е представил следните публикации:

Три публикации на български език – една от 2021 г. (в сборник с доклади, представени на Националната студентска и докторантска конференция) и две от 2022 г. (в списания). Едната от публикации е под печат, за което е представена необходимата служебна бележка от издателя.

Публикациите са свързани с темата на дисертационното изследване и представят важни елементи и резултати от него.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Николай Лазаров е представил дисертационен труд (50 т.) и три публикации (30 т.). Материалите и представените научни изследвания отговарят на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Авторефератът е с обем от 42 страници и отразява важните моменти, резултати и изводи на изследването. Посочени са коректно най-важните резултати и приносни моменти, като според мен би могло да се помисли за включване в него на някои от важните графични представяния на резултатите.

8. Критични забележки и препоръки

Критичните бележки, които бих искал да отправя към кандидата имат характера на препоръки и са ориентирани преди всичко към подобряване на изложението и предоставяне по ефективен начин на всички необходими детайли:

- Изследването би спечелило, ако резултатите от иконометричния модел са подкрепени с подробна проверка на допусканията свързани с използваните линейни регресионни модели.

- За читателите би представлявал интерес възможността за достъп в табличен вид до всички проверки на основните допускания (вкл. тези за мултиколинеарност и др.).

Получените резултати са интересни и важни за практиката. В този контекст бих препоръчал на докторанта да ги оформи и насочи за публикуване в издания, които са реферирани в Scopus и/или Web Of Science.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата Николай Лазаров Лазаров **притежава** задълбочени теоретична и професионална подготовка и умения по Професионално направление 3. 8. Икономика. В своята работа той **показва** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат и постигнати резултати, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на Николай Лазаров Лазаров в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика;

16.05.2022 г.

Рецензент:

проф. д-р Станимир Кабаиванов